Lääketeollisuus
Pharma Industry Finland

SL/NT/MB/rm Helsinki 3.11.2022

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

HE 110/2022 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI GENOMIKESKUKSESTA

Kiitämme mahdollisuudesta lausua ja tulla kuulluksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Genomikeskuksesta (HE 110/2022 vp). Kannatamme Genomikeskuksen perustamista, jos sen toiminnalle luodaan mielekkäät edellytykset ja keskus saa yhteiskunnallisesti perustellut tehtävät.

Kansallinen Genomikeskus on ollut osa vuonna 2014 julkaistua Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategiaa sekä vuonna 2015 julkaistua Genomistrategiaa. Molemmat strategiat on laadittu lähes kymmenen vuotta sitten aikana, jolloin Suomen kilpailukyky ja toimintaympäristö olivat hyvin erilaiset kuin tänä päivänä.

Genomikeskukselle kaavailtiin merkittävää roolia asiantuntijaorganisaationa, joka tukee suomalaista genomitutkimusta, terveydenhuoltoa sekä toimii aktiivisena osapuolena kansalaiskeskustelussa mm. geenitutkimukseen liittyen. Näille kaikille toimille on edelleen tarve, mutta toteutustapa tulee punnita tarkasti.

Siitä, kun Genomistrategia julkaistiin, Suomen biopankkitoiminta on muuttunut merkittävästi. Muutama vuosi sitten käynnisti Biopankkien Osuuskunta (FinBB) toimintansa, ja se on koonnut yhteen lähes kaikki Suomessa toimivat Biopankit. Samalla se on rakentanut oman brändin (Fingenious), joka tekee biopankkitutkimuksen entistä sujuvammaksi. Biopankkitoiminta on ollut Suomelle merkittävä brändi alusta saakka ja Fingenious tuo Suomelle lisää kansainvälistä näkyvyyttä, sekä lisää Suomen kilpailukykyä lääketeollisuuden investoinneissa.

Genomikeskuksen tehtävät tulee määrittää selkeästi ja toiminta rahoittaa riittävästi

Eduskuntakäsittelyssä oleva genomilaki on ensimmäinen osa, ja ehdotetun lain pohjalta uusi keskus on ylipäätään mahdollista perustaa. Myöhemmin on tarkoitus antaa genomilain toinen osa, joka mahdollisesti koskisi esimerkiksi Genomikeskuksen roolia tutkimustoiminnassa. Lain jakaminen kahteen osaan on perusteltua, mutta se hankaloittaa kokonaisuuden hahmottamista.

Genomilakiin tulisi selkeämmin kirjata Genomikeskukselle asetettavat tavoitteet ja kaavaillut tehtävät, vaikka osa näistä päätyisikin säädettäväksi vasta myöhemmin.

Keskeisintä on kuitenkin miettiä, mitä tarkoitusta varten Genomikeskus on tarkoitus perustaa. Tavoitteiden pohjalta olisi helpompi arvioida Genomikeskuksen tarvitsemaa rahoitusta.

Lääketeollisuus ry katsoo, että Genomikeskus voisi toimia asiantuntijaorganisaationa ja tukea terveydenhuoltoa nopeasti muuttuvassa geenitiedon kentässä. Lisäksi yhteiskuntamme voisi hyötyä toimijasta, joka osallistuisi asiantuntijana kansalaisten informointiin ja kansalaiskeskusteluun.

Jos Genomikeskusta ei perusteta, päättäjien tulee miettiä, mikä taho voisi vastaavasti tukea terveydenhuollon ammattilaisia ja toimia geenitutkimuksen äänitorvena.

Tutkimustoiminnassa Genomikeskuksen rooli sen sijaan tulisi katsoa erityisen tarkasti, jotta vältymme päällekkäisiltä tehtäviltä Biopankkien Osuuskunnan ja koko biopankkitoiminnan kanssa.

Genomikeskuksen toiminta vaatii rahaa, ja nyt kaavailtu 1 miljoona – 1,5 miljoonaa euroa mahdollistaa korkeintaan toiminnan käynnistämisen. Lopullinen rahoitus voidaan määrittää vasta, kun Genomikeskuksen tehtävät on kokonaisuudessaan ensin päätetty. Rahoituksen on oltava uskottavaa, jotta keskukselle syntyy mielekkäät toimintaedellytykset.

Lääketeollisuuden investoinnit Suomeen ovat olleet kasvussa viime vuosina. Suomella on mahdollisuus ottaa terveysalalla suurempi jalansija ja sitä kautta uusi kasvuala Suomelle. Tämä on kansantalouden kannalta äärimmäisen tärkeä tavoite. Esimerkiksi lääketeollisuus on maailman tutkimusintensiivisin ala, korkean tuottavuuden ja arvonlisän ala.

Genomikeskusta koskeva hallituksen esitys on osa terveysalan kasvustrategian kokonaisuutta. Lainsäädännön kehittäminen ja sen tulkinta tutkimusmyönteisesti on yksi keskeinen osa kilpailukykyisen tutkimusympäristön luomista, on sitten kyse akateemisesta tutkimuksesta tai yrityslähtöisestä tutkimuksesta. Terveysala tarvitsee seuraavalla hallituskaudella uuden strategisen vision, jossa mietitään kilpailukykyä kasvattavat toimet tuleville vuosille. Uuden strategian lisäksi meillä tulee olla kyky toimeenpanna strategiset toimet rivakasti.

Kunnioittavasti

LÄÄKETEOLLISUUS RY

Sanna Lauslahti
toimitusjohtaja